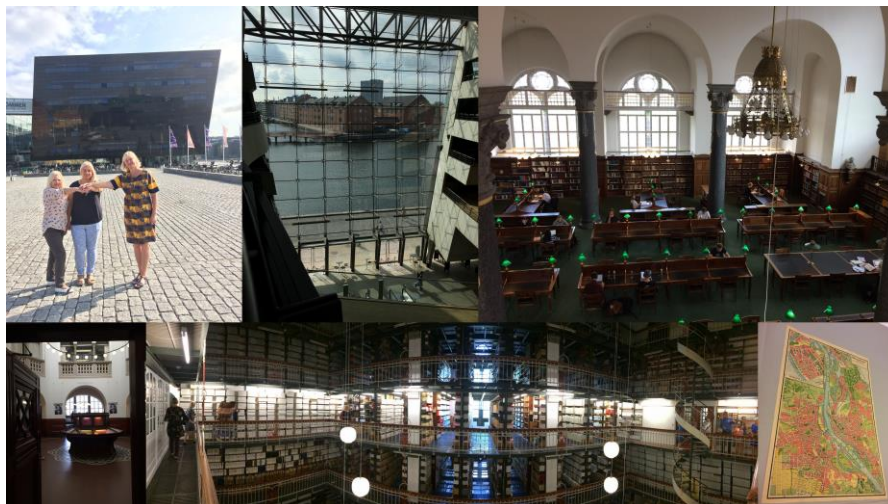

Dānijas bibliotēku DNS – viss, lai cilvēki būtu radošāki, gudrāki, viedāki.

Latvijas Bibliotekāru biedrības organizētajā profesionālās pilnveides braucienā 2018.gadā piedalījās kolēģes no Jelgavas pilsētas bibliotēkas: Lāsma, Viktorija un Olga. Mēs apmeklējām 7 bibliotēkas Dānijā.

Pirmā - **Dānijas Karaliskā bibliotēka** jeb Melnais dimants. Bibliotēka spēj apvienot jauno, moderno ar klasisko un seno, bibliotēka, kurā jūtams nopietns, zinātnisks un plānots darbs. Kreativitāte, inovācijas, zināšanas un vide – tie ir galvenie virzieni, kuros attīstās Dānijas bibliotēkas.

295 Dānijas bibliotēkas ir **atvērtās bibliotēkas**, jeb bibliotēku var apmeklēt, lietojot karti no 7 rītā līdz 9 vai 10 vakarā. Bibliotēkās nav bibliotekāra, bibliotekāru darba laiks no 10 līdz 18, tad arī durvis ir atvērtas visiem.

Dāņu bibliotēkas lepojas ar to, ka savus pakalpojumus nodrošina ārpus savām telpām: bibliotekāri dodas uz bērnudārziem, organizē pludmales bibliotēkas utt. Ar katru gadu pieaug e-grāmatu lietošana, fiziskās jeb papīra grāmatas tomēr lasa mazāk.

Dānijā ir notikusi nopietna skolu reforma un bibliotēkas ir iesaistītas dažādu apmācību organizēšanā un vadīšanā gan medijpratības, gan informācijpratības jomās.

Moderna bibliotēka ir vairāk kā tikai grāmatas. Bibliotēkas iekļaujas “*smart city*” (gudra pilsēta) idejā – tehnoloģijas, digitalizācija, lasīšanas istabas, dažādas apmācības, dažādi pasākumi utt. Bibliotēkas nodrošina atmosfēru, cilvēkiem patīk pavadīt tur laiku, tās ir kā dzīvojamās istabas.

Dažas atziņas, ko ieguvām Dānijas Karaliskajā bibliotēkā: bibliotēkās mācīšanās un atpūta ir apvienojamas. Bērniem tiek nodrošinātas lasīšanas prasmes jeb lasīšana ar prieku. Jo augstāks lasīšanas līmenis, jo augstāks izglītības līmenis. Svarīgi, lai bibliotēkas būtu tur, kur ir cilvēki – uz centrālās ielas, veikalos, stacijās. Bibliotēkas, kā dzīvojamās istabas ar kafejnīcām un vietām, kur strādāt (birojniecās). Bet numur 1 tiek uzsvērts, ka bibliotēka ir satikšanās vieta.

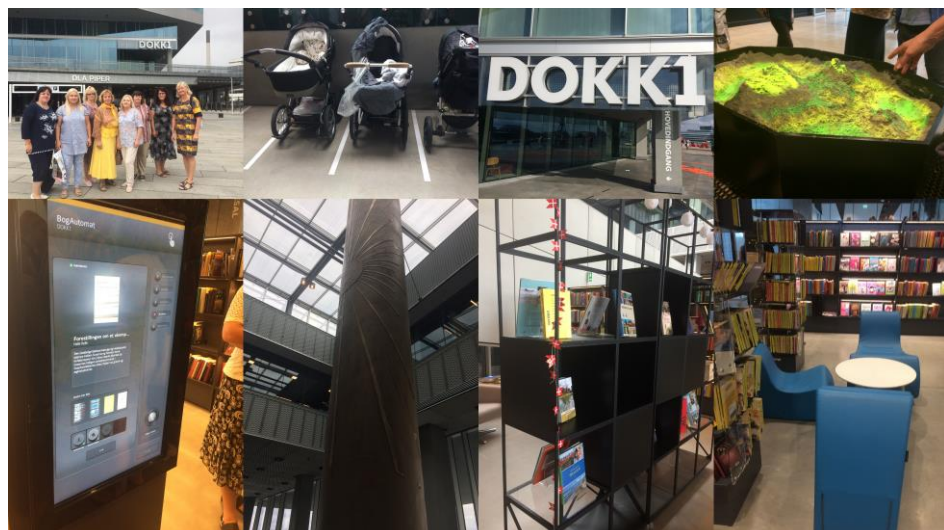

Kopenhāģenas Galvenās bibliotēkas moto ir ēka + cilvēki + literatūra= gudrība

Tā ir *atvērta bibliotēka*, kura tāpat kā daudzas bibliotēkas Dānijā, nodrošina pieeju bibliotēkas telpām ārpus darbalaika. Pašapkalpošanās serviss nodrošina to, ka tur šobrīd ir mazāk darbinieku un mazāk grāmatu. Sabiedrība to ir atzinusi par labu esam, nav zādzību, nav netīrības un nekārtības. Vecāki ar bērniem daudz vairāk apmeklē bibliotēkas sev vēlamajā laikā. Darbinieki lepojas ar to, ka bibliotēku apmeklē vairāk cilvēku kā Kopenhāģenas Tivoli parku.

Interesanti, ka Kopenhāģenas Galvenā bibliotēka ir celta kā spilvenu rūpnīca, bet šobrīd kalpo kā lieliska un moderna bibliotēka. Šeit mēs redzējam kā mainās bibliotekāra loma. Nav bibliotekāru galdu, bibliotēkā ir vairākas zonas – studentiem, bērniem, lekciju telpas, telpas lasītāju klubiem un interesentu grupām. Darbinieki tiek apmācīti, lai viņi kļūtu par pedagogiem. Ir izveidots zvanu centrs, kurā strādā 8 cilvēki. Viņi atbild uz telefonu zvaniem un e-pastu vēstulēm. Centrs strādā no 8 līdz 20 un apkalpo 20 bibliotēkas. Bibliotekāri apgūst jaunas kompetences.

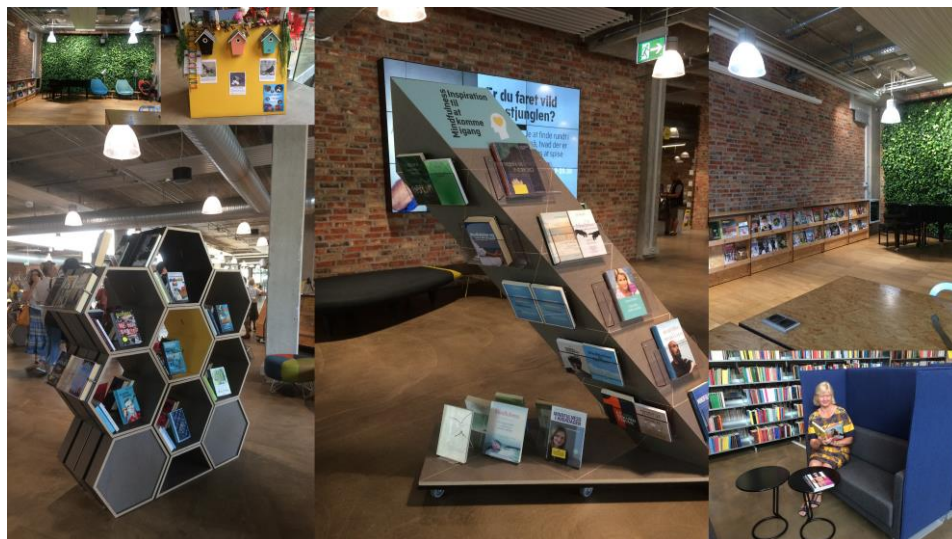
Aarhus Dokk 1 bibliotēka. Jauna, moderna, pārstēdzoša, lieliska, ir atvērta 3 gadus un 1 mēnesi, bet darbs šīs bibliotēkas izveidē ir ieguldīts 25 gadu garumā. Tas ir milzīgs pilsētas projekts, jo ņemti vērā vairāki faktori – ūdens pievilina, izveidotas gājēju ielas, apkārtnes teritorija tiek attīstīta.

Vīzija – **bibliotēka cilvēkiem nevis grāmatām** - ir lieliski izdevusies. Bibliotēka – sapnis.

Bibliotēka nodrošina visdažādākos pakalpojumus, šeit var saorganizēt pat bērnu ballīti! Daudz brīvas vietas, galdus, krēslus un plauktus var izvietot kā vien grib. Viss ir mobils. Bibliotēka ir noslēgusi vairāk kā 50 sadarbības līgumus, šeit notiek vairāk kā 700 dažādi pasākumi gadā – dvēselei, ķermenim, ausīm, acīm - ikviens var atrast kaut ko piemērotu sev. Pasākumus organizē partneri, bet apkopo un veido pasākumu kalendāru - bibliotēka.

Bibliotekāri veido dažādas programmas – no lasīšanas prasmēm līdz jogai. No 1.-10.klasei ir sagatavotas ļoti daudz dažādas programmas un tās ir ļoti populāras.

Bibliotēkā strādā loģistikas komanda, grāmatveži, saimnieciskais departaments, sabiedrisko attiecību nodaļa un šīs komandas vada komandu līderi (nevis nodaļu vadītāji). Notiek ļoti veiksmīga sadarbība ar politiķiem, tieši tāpēc var runāt par veiksmīgu attīstību.

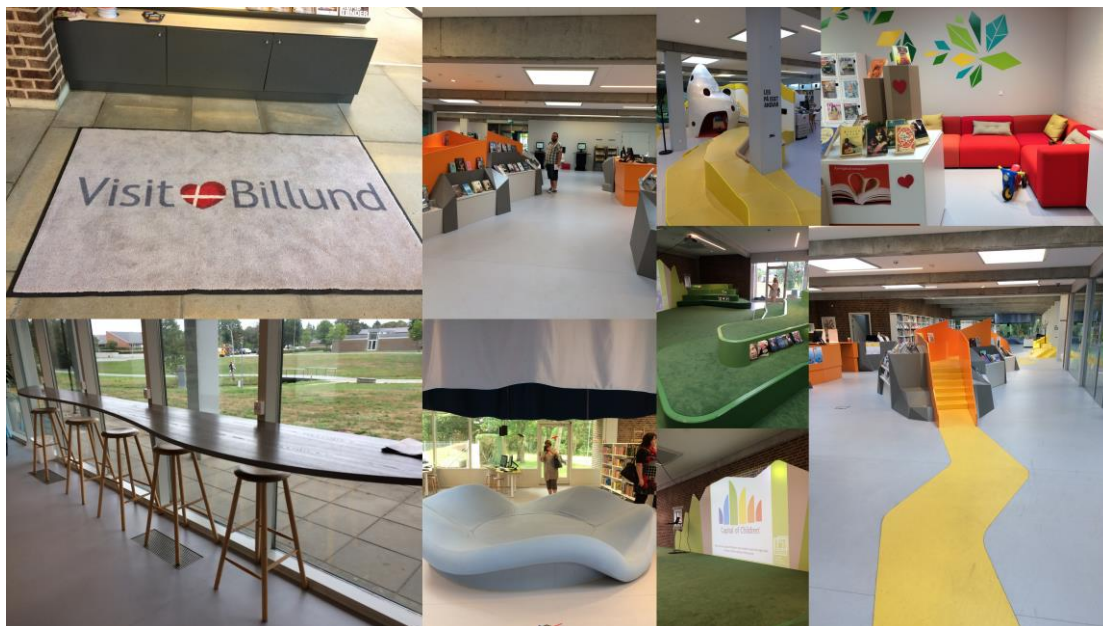

Herningas bibliotēka. Šī ir vēl viena renovēta ēka, kurā pirms tam atradusies baznīca, veikals, restorāniņš. Šajā bibliotēkā mums demonstrēja jauku filmiņu par sajūtām bibliotēkā, bibliotēka kā satikšanās vieta gan jauniešiem, gan senioriem, gan strādājošiem cilvēkiem. Jauki un priecīgi randiņi, lieliska atmosfēra. Arī te darbojas *atvērtas bibliotēkas* modelis.

1. stāvā nav grāmatu plaukti, tur ir izstāžu plaukti, kafejnīca, bērnu bibliotēka, vieta maziem pasākumiem un žurnālu lasīšanai. Interesanti, ka īpaša vērība tiek pievērsta servisa punktiem, viesmīlīgai sagaidīšanai un, ja jautājuma atrisināšanai ir nepieciešams ilgāks laiks kā 5 minūtes, ir iespējams rezervēt bibliotekāru vai IT speciālistu garākai konsultācijai, un tas notiek noteiktā vietā aiz stikla sienas, lai netraucēti varētu izrunāt visus jautājumus. Speciālistu ir iespējams rezervēt arī no mājām. Bibliotēkā tiek ievērots apkalpošanas kodekss, lai darbinieks būtu redzams, jādēsā lentes un veste, īpaši tiek uzsvērts acu kontakts un laipnība. Laipna sagaidīšana un iedvesmošana, arī digitālās "istabas" tiek veidotas tīras, kārtīgas un iedvesmojošas. Bibliotēka var lepoties ar 10 000 jaunu lietotāju, kuri nākuši klāt 1 gada laikā un 1 600 apmeklējumiem dienā.

Pilsētas mērs kādā žurnāla intervijā ir teicis, ka viņa mīļākā vieta pilsētā ir bibliotēka.

Bibliotekāri katru dienu cenšas izdarīt visu to labāko, ko vien var izdarīt!

Billundas bibliotēka. Bilunda ir bērnu galvaspilsēta. Tā ir absolūti unikāla bibliotēka un prioritāte, protams, ir bērni.

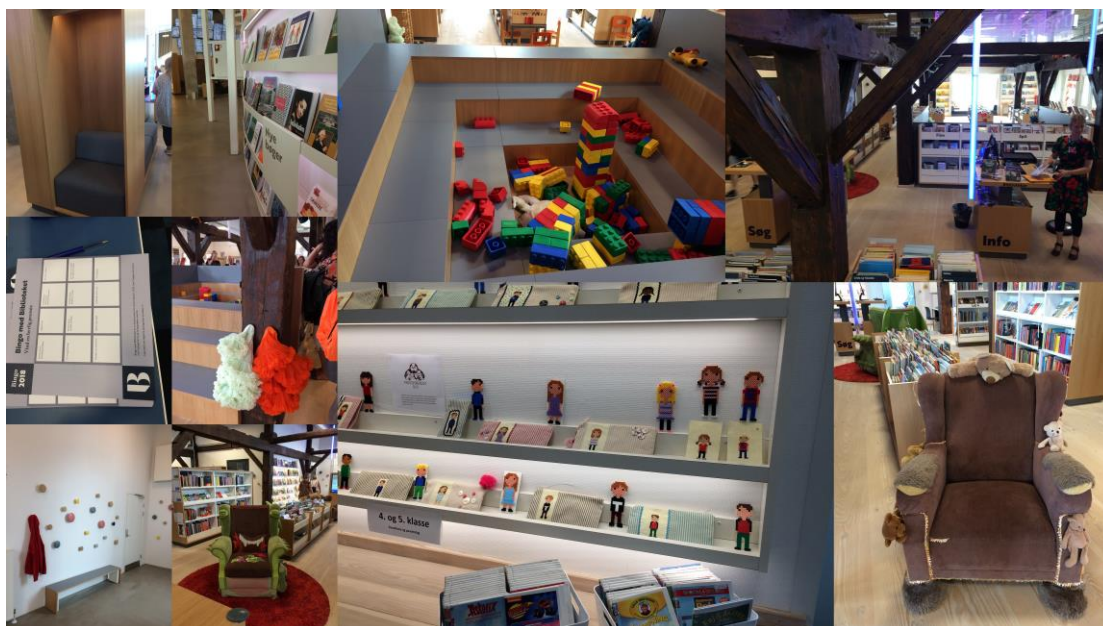
Te notiek mācīšanās caur spēlēm – un tieši te ir iespējams kļūt par radošu pasaules iedzīvotāju.

Ļoti, ļoti skaista bibliotēka, kuras radīšanā strādājuši talantīgi dizaineri. Bibliotēka un tās mācīšanās ainava veidota kā mežs, kosmos, kalni, jūra. Bērniem tas ir kā ceļojums caur dažādām ainavām, lai iedvesmotos kļūt gudrākiem, viedākiem un radošākiem.

Bibliotēku apmeklē ģimenes. Tā ir kopības sajūta un te tiek pavadīts ilgāks laiks. Arī Bilundas bibliotēkā notiek bērnu ballītes, te droši var uzvesties arī mazliet skaļāk kā citās bibliotēkās, jo griestos ielikts skaņu izolējošs materiāls.

Radošums (maker space jeb meistarošana) ir viens no bibliotēkas uzdevumiem. Te nekoncentrējas uz iekārtām, bet veido kaut ko no nekā. Nodarbības bieži vada brīvprātīgie.

Svarīgi, lai cilvēki būtu laimīgi un iedvesmoti.

Sonderborgas bibliotēka. Bibliotēkas ēkā apvienotas Bērnu un pieaugušo publiskās bibliotēkas, Vācu bibliotēka un Mākslas skola. Tai ir 8 filiāles.

Bērnu bibliotēkā kolēģes ļoti lepojās ar bērnu teātra tradīcijām, 3 reizes gadā tiek izdots īpaši tam veltīts buklets. Bibliotēkā tiek organizēts vasaras lasīšanas konkurss – izlasi 5 grāmatas vasarā. Bērni lasa, raksta nelielas esejas par izlasīto. Te darbojas arī bērnu lasīšanas kluba nometne, kura ir ļoti prestiža un tajā nemaz tik vienkārši nevar iekļūt.

Bibliotēkā ir klusinātas dabas skaņas – jūras, meža, ūdens u.c.

Katru rītu un vakaru pusdeviņos var noklausīties stāstu (vakara un rīta pasaka).

Bibliotekai ir laba sadarbība ar skolām un bērnudārziem. Šeit regulāri tiek izstādīti bērnu radošie darbiņi, tādējādi par bibliotēku uzzina arī bērnu ģimenes locekļi, kuri nāk skatīties izstādes.

Ļoti mājīga un skaista vieta.

Vejles bibliotēka. Septītā bibliotēka, kuru apmeklējām pavisam neplānoti, bija Jelgavas sadraudzības pilsētā Veljē. Te, tāpat kā citur, darbojās *atvērtās bibliotēkas* modelis. Redzējām kā ģimenes pavada laiku šajā omulīgajā vietā un cik daudz brīvības un prieka var dot bibliotēka. Smēlāmies radošas idejas un pieredzi arī šeit. Īpašs prieks, ka varējām iekāpt arī bibliobusā, kurš vakaros atradās pie bibliotēkas.